వెంకటప్పయ్య

ఎమ్. ప్రేమలీల

ఎదురు చూసిన శుభ సమయం రానే వచ్చింది — పోనూ పోయింది.

ఆ శుభ సమయం కోసం వెంకటప్పయ్య తహతహలాడిపొయ్యాడు. ఆ ఒక్కదానితో తన గుండెల మీద ఉన్న కొండంత బరువు వదిలి

మనసుతో పనిలేదు. ఒక పట్టాన మాటలు కదిలిరావు. మనుషులతో అంతగా సంబంధం పెట్టుకోలేదు. మనువు కోరినాడు వెంకటప్పయ్య. మనుషులలో పడటం మాటలా ?

వెంకటప్పయ్య

పోతుందని ఆశపడ్డాడు.

వెంకటప్పయ్య జీవితంలో అనుకోకుండానే ఎన్నో ఏరువాకలు దొర్లిపోయాయి.

కాలంతోపాటు వెంకటప్పయ్య శరీరం కూడా వృద్ధి పొందింది. శరీరమైతే పెరిగింది కానీ వెంకటప్పయ్య మనస్సు మాత్రం శరీరంతో సహకరించలేకపోయింది.

అసలు వెంకటప్పయ్యకు తన మనస్సుతో అవసరమే కలిగేది కాదు. మానసికంగా వెంకటప్పయ్యకు ఇబ్బందులూ లేవు-ఆహ్లాదాలూ లేవు. వెంకటప్పయ్య నందరూ అమాయకుడంటారు. వెంకటప్పయ్యకు అదేమీ పట్టేది కాదు. వెంకటప్పయ్యకు బుర్ర తక్కువని కొందరు హేళన చేసేవారు. వెంకటప్పయ్య మాత్రం నిర్వికారంగా ఉండిపొయ్యేవాడు.

వెంకటప్పయ్య మనుష్యులతో అంతగా మాట్లాడేవాడు కాదు. మాట్లాడాలని తనూ ముందుకు వచ్చేవాడు. కాని దేహం కదిలినంత తేలికగా వెంకటప్పయ్యకు మాటలు కదిలేవి కావు. తను ఏమి మాట్లాడినా మాట్లాడటానికి ఉపక్రమించినా "వెర్రిముఖం పోరా" అని ఎవరో ఒకరు అనేసేవారు. వెంకటప్పయ్యకు కోపం వచ్చేది. కాని వెంకటప్పయ్యకు తన కోపాన్ని ఏమి చేసుకోవాలో తెలిసేది కాదు. దిగాలుపడి వెళ్లిపోయేవాడు.

వెంకటప్పయ్యకు తన వయస్సెంతో తెలియదు. అసలు ఆ సమస్య అతన్నెప్పుడూ బాధించలేదు. వెంకటప్పయ్య వయస్సు విషయం వెంకటప్పయ్య కంటె ఇతరులకే ఎక్కువగా పట్టినట్లుండేది. వెంకటప్పయ్య వయస్సు ఇంతని ఒకడూ, అంతని ఒకడూ ఊరికే తర్కించుకునేవారు. చివరకు ఎవడో అనేసేవాడు: "వాడికేరా వాడు పాండవుల నాటి వా"డని. వెంకటప్పయ్యకు తన వయస్సు విషయమే మాట్లాడితే ఏమీ అనిపించేది కాదు. కాని సంభాషణ అంతటితో ఆగేది కాదు. ఏళ్లనుంచి పెళ్లిదాకా పోయేది. వెంకటప్పయ్యకు పెళ్లి కాకపోతే వాళ్లకు నవ్వులాట ఎందుకో? పెళ్లి అయిపోతే బాగుంటుందని వెంకటప్పయ్య కూడా అప్పుడప్పుడు అనుకునేవాడు. కాని ఆ విషయం ఇంతవరకూ తనతో ఎవ్వరూ ముచ్చటించలేదు.

వచ్చే శుక్రవారం పెళ్లివారొస్తున్నారని చెప్పినప్పుడు వెంకటప్పయ్య హృదయం ఆకాశమంత అయింది; సంతోషంతో గంతులువేసింది.

వెంకటప్పయ్యకు ఆ నాలుగు రోజులూ మనసు మనసులో లేదు. ఏ పని చేయబోయినా వెంకటప్పయ్యకు ఏదోగా ఉండేది. అతని శరీరమంతా గిలిగింతలు పెట్టినట్లుండేది. వెంకటప్పయ్యలో వేయి దీపాల వెలుగు ప్రసరించినట్లయింది. హృదయంలో లక్ష జలపాతాల సందడి వినిపించింది.

వెంకటప్పయ్య నడకే మారిందన్నారెవరో. వెంకటప్పయ్య మనసులోనే నవ్వుకున్నాడు. "ఏమిటే, సంగతి? అంత కళకళలాడిపోతుంది ముఖం" అంది తన ఇంటి యజమానురాలు. వెంకటప్పయ్య ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ వెళ్లిపొయ్యాడు. పెళ్లివారు వచ్చేవరకు ఎంత దర్జాగా ఉండాలనుకున్నాడో అంత దర్జాగానూ ఉన్నాడు.

ముందురోజే ముచ్చటగా క్రాపు చేయించుకున్నాడు. ఊళ్లో కెల్లా మంచి మంగలి దగ్గరికెళ్లి మరో అణా ఎక్కువిచ్చి సరిగా చెయ్యమని చెప్పాడు. మామూలుగాకాకుండా ఆ రోజు వెంకటప్పయ్యకు చాలసేపు చేశాడు. వెంకటప్పయ్యకు క్రాపు చేస్తున్నంతసేపూ ఎప్పుడు అద్దం చూసుకుందామా అనిపించింది. క్రాపు చేయించుకుని బయటికి రావటంతోనే నాగయ్య కొడుకు బాపనయ్య "ఏరో దిమ్మె కొట్టించావే!" అన్నాడు. వెంకటప్పయ్యకు చచ్చిపోయినంత పనయ్యింది. తన క్రాపు దిమ్మెలా కనబడుతుందేమోనని భయపడిపొయ్యాడు. త్వరత్వరగా ఇంటికి వెళ్లి అద్దం చూచుకున్నాడు. వెంకటప్పయ్యకు చాలా బాగా ఉన్నట్లు అనిపించింది. ఆ రోజు సాయంత్రానికల్లా వెంకటప్పయ్య ఏ పదిసార్లో అద్దం చూచుకున్నాడు; ఏ ఇరవైసార్లో యజమానురాలుతో మాటలు పడ్డాడు.

తనంటే మనుష్యులకు అసలు అంత చులకన భావం ఎందుకో అతనికి అర్థం కాలేదు. అయినా ఆ రోజు ఆ విషయాన్ని గురించి వెంకటప్పయ్య అంతగా పట్టించుకోలేదు. ఇకముందు వెంకటప్పయ్యను ఎవ్వరూ హేళన చెయ్యరని ఎందుకో ధైర్యం కలిగింది. ఇంతకాలంనుంచీ తనకు పెళ్లి కానందువల్లనే ఇలా తక్కువైనట్లు భావించాడు. ఆ భావనతో నిద్రావస్థలో ఉన్న వెంకటప్పయ్య మనస్సు ఒక్కసారే మేల్కొన్నట్లయింది; మూసుకుపోయిన జ్ఞానమందిరం తెరచుకున్నట్లయింది.

> *శ్రమించి కృషిచేసి అర్హత సాధించితే తప్ప మనిషి దేనినీ సంపాదించలేడు.*
>
> —స్వామి వివేకానంద

ఆ రోజు గడిస్తే శుక్రవారం వస్తుంది. అది తలచుకుంటేనే వెంకటప్పయ్యకు చెప్పలేనంత సంతోషం కలిగేది. కొంచెం భయం కూడా కలిగేది. ఏం జరుగుతుందో అనుకున్నప్పుడు వెంకటప్పయ్య గుండె కొంచెం వేగంగా కొట్టుకుంటూ ఉండేది.

అనుకున్న శుక్రవారం రానే వచ్చింది.

వెంకటప్పయ్య ఉదయమే లేచి స్నానం చేశాడు. మంచిబట్టలు వేసుకున్నాడు. స్టేషన్‌కు బండి కట్టుకుపోతే బాగుంటుందనిపించింది. ముందే తన యజమానిని అడిగి ఉంచాడు. యజమాని బండి అడిగినప్పుడు ఎందుకోనన్నాడు. కాని చివరకు సరే నన్నాడు. "నన్నైతే నన్నాడు. సరేనన్నాడు. అదే పదివేలనుకున్నాడు వెంకటప్పయ్య.

వెంకటప్పయ్య ఉన్న వాటిలో మంచి ఎడ్లను చూసి బండి కట్టుకున్నాడు. అవధులులేని ఆనందంతో బండితోలుకొని స్టేషన్‌కువెళ్లాడు.

ఇంకా బండిరావటానికి అవ్వముంది. వెంకటప్పయ్య ఎడ్లను విప్పి తాపీగా తొట్టెలో కూర్చున్నాడు.

వచ్చేవాళ్లు ఎలా ఉంటారో! తను వాళ్లకు నచ్చుతాడో లేదో! అసలు రామసుబ్బయ్యవాళ్ళను తీసుకొస్తాడో లేదో! అసలింతవరకు పెళ్ళివిషయం ఆ మాట చెప్పలేదు కదా! ఈ ఆలోచనతో వెంకటప్పయ్యకు కొంచెం అధైర్యం కలిగింది. అయినా రామసుబ్బయ్య తనెందుకు మోసంచేస్తాడు? తనుమాత్రం తృణమో పణమో ఇచ్చుకోకపోతాడు గనకనా?

బండి కూత వినిపించింది. వెంకటప్పయ్య గుండెలో రైళ్ల మోత ధ్వనించింది. గబగబా లేచి నిలబడి బండి వస్తున్న వేపు చూశాడు. పొగలు గ్రక్కుతూ ఇంజన్ వచ్చి ఆగింది. హడావుడిగా ఎక్కే మనుషులు ఎక్కారు, దిగేవారు దిగిపొయ్యారు. బండి కదిలి వెళ్లిపోయింది.

వెంకటప్పయ్య త్వరత్వరగా ఎడ్లుకట్టాడు. బండి ముందు నిలబడి చూస్తూ ఉండిపొయ్యాడు.

రామసుబ్బయ్య స్టేషన్‌దాటి బయటికి వచ్చాడు. రామసుబ్బయ్యతోపాటు ఎంతమంది వస్తారో అనుకున్నాడు వెంకటప్పయ్య. కాని ఒక్క మనిషి మాత్రమే వస్తున్నాడు. అదైనా మురికి గుడ్డలతో తనకంటే అధ్వాన్నంగా కనిపించాడు. 'ముందే తెలిస్తే బండి కట్టుకు రాకపోదునే' అనుకున్నాడు.

రామసుబ్బయ్యా వాళ్లూ బండి దగ్గరకు వచ్చారు.

"ఇతనే నయ్యా పెండ్లి కొడుకు" అన్నాడు రామ సుబ్బయ్య తనను ఆ కొత్త మనిషికి చూపిస్తూ.

కొత్త మనిషి "ఊహు" అని మాత్రం అన్నాడు. తనను నఖశిఖపర్యంతం పరికిస్తాడను కున్నాడు వెంకటప్పయ్య. అందుకే తన బట్ట తల కన్పించకుండా సిల్కు కండువా తలకు చుట్టు కున్నాడు. కాని తనకేమీ పట్టనట్లు ఊరుకుంటే వెంకటప్పయ్యకు కొంచెం అను మానం వేసింది.

"బండెక్కండి పోదాం" అన్నాడు వెంక టప్పయ్య.

ఇద్దరూ బండెక్కారు. వెంకటప్పయ్య కొంచెందూరం ముందు నడిచిన తర్వాత తనూ ఎక్కాడు.

బండి మెల్లగా పోతూ ఉంది. రామ సుబ్బయ్య నిశ్శబ్దంగా కూర్చున్నాడు. కొత్త మనిషి ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్లుంది.

వెంకటప్పయ్యకు ఏదో వింతగా ఉంది.

ఉన్నట్లుండి కొత్త మనిషి "నీ పేరుఏమిటి నాయనా" అన్నాడు.

"వెంకటప్పయ్య" అన్నాడు తను.

"పాపం చిన్న తనంలోనే తల్లీ తండ్రీ పొయ్యారటగా" అన్నాడు సానుభూతిగా.

వెంకటప్పయ్య మామూలుగానే "ఊ" అన్నాడు.

"చిన్నప్పటినుండీ జీతాలకే ఉంటున్నా నన్న మాట. అయితే ఏమైనా వెనకేశావా?" అని అడిగాడు అతను.

వెంకటప్పయ్య నవ్వుతూ "ఆ. ఏం వెనక వెయ్యటంలే. ఏదో రెండు వేలుచేశా. అంతే" అన్నాడు.

"అదే చాల్లే బాబూ. రామసుబ్బయ్య కూడ అంతే అన్నాడు."

రామసుబ్బయ్య కొంతసేపయింతర్వాత "కుర్రాడి పనిపాటల్లోగాని, గుణగణాల్లో గాని ఎన్నేందుకు ఏమీ లేదులేవయ్యా" అన్నాడు.

కొత్త మనిషి తల ఊపాడు. మరేం మాట్లాడలేదు.

బండి అనుకున్నంత సేపట్లో ఊరు చేరు కుంది.

వెంకటప్పయ్య సరాసరి తన యజమాని ఇంటికే తోలుకు పోయాడు.

రామసుబ్బయ్య కొంతసేపుండి మంచీ చెడూ మాట్లాడి వెళ్లిపోయాడు.

వెంకటప్పయ్య స్వయంగా తనకు కాబోయే మామగారిని యజమానికి పరిచయం చేశాడు. యజమాని తను గురించి అంతా మంచేచెప్పాడు. యజమానురాలు కూడా వెంకటప్పయ్యను ఏ మాత్రం కసురుకోలేదు. తనకు కాబోయే మామ అని భోజనం అదీ బాగానే పెట్టించింది.

వచ్చిన కొత్తమనిషి పూర్తిగా సంతృప్తి చెందాడు.

రెండవ రోజు వెంకటప్పయ్య తన స్వంత ఇంటికి, తీసుకెళ్లి చూపించాడు. పూరిల్లు అయినా వెంకటప్పయ్య చక్కగా ఉంచాడు. దానికి తన్నుఎంతో మెచ్చుకున్నాడా కొత్తమనిషి. వెంకటప్పయ్య నిజంగా తబ్బిబ్బయిపోయినాడు.

వచ్చిన అతను పిల్లనివ్వటానికి అంగీకరిం చాడు. రామ సుబ్బయ్య పిల్ల బాగానే ఉంటుం దన్నాడు. "నీ ముఖం నువ్వు చూసేదేమిటలే" అన్నాడు. వెంకటప్పయ్యకు మనసులో చూడా లని ఉన్నా రామ సుబ్బయ్య మాటల మీద భరో సాతో 'సరే' నన్నాడు.

ఆ రోజే ముగ్గురూ కలిసి ఊళ్లో ఉన్న పున్నయ్యశాస్త్రులు గారి దగ్గరి కెళ్లి రాబోయే బుధవారం లగ్నం నిశ్చయించుకున్నారు.

ఆ సాయంత్రం ఆ వచ్చినాయన తిరిగి వెళ్లిపొయ్యాడు. వెళ్తూ వెళ్తూ బుధవారం వచ్చి వెంకటప్పయ్యను తీసుకెళ్తానని చెప్పి వెళ్లాడు.

వెంకటప్పయ్య పాకిట్లో ఒంటరిగా చూసు కుని పిల్లి మొగ్గలు వేసుకున్నాడు. వెంకటప్పయ్య సంతోషం పట్టపగ్గాలు లేకుండా పోయింది. తనూ ఒక ఇంటివాడు కాబోతున్నాడు. అందరి లాగ తనకూ ఒక భార్య అంటూ రాబోతూఉంది. తనది అని గర్వంగా చెప్పుకోవడానికి ఒక స్త్రీ తన జీవిత భాగస్వామి కాబోతూంది.

ఉన్న నాలుగు రోజుల్లో తన ఇంటిని బాగు చేశాడు. ఇంట్లోకి అవసరమైన సామాన్లు కొనుక్కున్నాడు. కాబోయే భార్యకు ఒక వంద రూపాయలు ఖర్చుచేసి బంగారపు సొమ్ములు ఖరీదు చేశాడు. తనకుగాను కొత్త బట్టలు కొనుక్కున్నాడు.

బుధవారం తెల్లవారుజామునే లేచి యజ మాని దగ్గర సెలవుతీసుకొని తన ఇంటికి వచ్చేశాడు. తెల్లవారేలోగా అంతా సిద్ధం చేసు కొని ఎదురుచూస్తూ కూర్చున్నాడు.

ప్రొద్దుపొడిచేటప్పుడు తన కాబోయే మామ వచ్చాడు.

వెంకటప్పయ్య ట్రంకు ఒకటి చేతబట్టు కొని బయలుదేరాడు.

దారిలో వెంకటప్పయ్య అంతగా మాట్లాడ లేదు. ఏదో అతను అడిగిన దానికి సమాధానాలు చెప్పా డంతే.

మధ్యాహ్నానికల్లా పెళ్లి ఇల్లు చేరుకున్నారు.

కదలిపోవాలిరా!

'గౌరీశంకర్'

తెరచాప ఎత్తోయి ఓసరంగు గాలి
వాటానికే నావ కదలిపోవాలిరా!
కష్టాల దీవిలో కాలూని పోవాలి
బంగారు దీవికే పయనమైపోవాలి
మంచుకొండల నావ దాటిపోవాలి ॥
చుక్కాని పొడాయె చేర లేవూ ఒడ్డు
ప్రళయకాలపుఘోష ప్రసరించెవేళాయె
కదలనిమ్మోయి నావవేగ కదలనిమ్మోయి ॥
బడబాగ్నికే నావ భగ్గుమనియేను
లేతగుండెల నీశాబు కన్ను మూసేను
భావి జీవితసౌధమే బ్రద్దలాయేను ॥
కలతజెందినవారి వారించు నిన్ను
సుళ్ళు తిరిగినచోట ప్రొక్కిపోయేవు
లంగరేసీ నీవు నిద్రపోతావా? లేచి
శాంతిలహరులలోనె నావ సాగనిమ్మోయి
తెరచాప ఎత్తోయి ఓసరంగుగాలి
వాటానికే నావ కదలిపోవాలిరా!

...కటప్పయ్య అనుకున్నట్లుగా అక్కడ ఏమీ హడావుడి లేదు. కాస్తంత పందిరి మాత్రం వేసి ఉంది.

నలుగురూ చేరుకునేవరకు సాయంత్రం అయిపోయింది. ఎవరో ఒక పిల్ల బ్రాహ్మణ్ణి తీసుకొచ్చారు. తూతూ అనిపించారు.

వెంకటప్పయ్య పెండ్లి జరిగిపోయింది!

వెంకటప్పయ్య జీవిత సమస్య తీరిపోయింది.

పెళ్లిలో వెంకటప్పయ్య సరిగా పెళ్లికూతుర్ని చూడలేకపోయాడు. ఏదో చూసినంతలో పరవా లేదనుకున్నాడు. తన మశూచి ముఖాన్ని తలచుకొని చాల నయమే ననుకున్నాడు.

వెంకటప్పయ్యకు ఆ రాత్రి మంచి భోజనం పెట్టారు. సంతృప్తిగా భోజనం చేశాడు. వెంకటప్పయ్యకు అనుకున్నంత సంతోషం లేకపోయినా ఆ కొత్త పద్ధతులూ అవీ ఉండటం వల్ల సరదాగానే గడిచిపోయింది.

ఉన్న మూడు రోజులు వెంకటప్పయ్య హుషారుగానే గడిపేశాడు. మూడోరోజు ప్రయాణం అని చెప్పారు.

వెంకటప్పయ్య తన ట్రంకు తీసుకుని బయలు దేరాడు.

ఈ సారి వెంకటప్పయ్య ఒంటరివాడు కాదు! తోడు భార్య కూడా ఉంది!

తన మామయ్య ఊరు దాటేవరకు వచ్చి పంపించి పొయ్యాడు.

వెంకటప్పయ్య తన భార్యతో ప్రయాణం చెయ్యాలి. పాపం తననుచూచి సిగ్గు పడుతూంది. మూడు రోజులైనా తనతో ఒక్క మాటైనా మాట్లాడలేదు. "కొత్తగా? పా[illegible]" అనుకున్నాడు వెంకటప్పయ్య.

తన మామయ్య వెనక్కు [illegible]గి వెళ్లిపోవటంతోనే వెంకటప్పయ్య తన భార్య ముఖంలోకి చూశాడు. సిగ్గుతో తల దించేసుకుంది. వెంకటప్పయ్య మనస్సులోనే నవ్వుకున్నాడు.

మధ్యలో వెంకటప్పయ్యకు తన భార్యతో ఏమి మాట్లాడాలో తోచలేదు. అయినా వెంకటప్పయ్యకు బాధ అనిపించలేదు. తను చెప్పకుండానే ముందుగా గ్రహించి చేసివేసేది. ఒకవేళ ఏదైనా అడిగితే నవ్వుతూ తలదించేసుకునేది. వెంకటప్పయ్యకు తన భార్య చిరునవ్వులు వెన్నెల తరగ లనిపించేవి. ఆమె సిగ్గు పడుతూంటే వెంకటప్పయ్య హృదయం నాట్యం చేసినట్లయ్యేది. వెంకటప్పయ్య కదంతా ఒక నూతన మధురానుభావం. మానసికంగా వెంకటప్పయ్య ఉత్సాహానికి అవధులు లేకుండా పోయింది.

సాయంత్రం పొద్దుండగానే వెంకటప్పయ్య భార్యా సమేతంగా తన ఇంటికి చేరుకున్నాడు. తలుపులు తీసి అంతా చూపించాడు. వంట సామగ్రి, పొయ్యి చూపించాడు. తన యజమాని ఇంటికెళ్లి చెప్పి వస్తానని బయలుదేరినప్పుడు వెంకటప్పయ్య భార్య ఏదో మధుర మైన భాషలు వెదజల్లే చిరునవ్వొక్కటి వెంకటప్పయ్య

వెంకటప్పయ్య

మీద విసిరింది. వెంకటప్పయ్య జిల్లయి పోయి నాడు.

ఆనంద తరంగాలు వెంకటప్పయ్య హృదయంలో పొంగిపొయ్యాయి. అమితోత్సాహంతో తన యజమానురాలికి తన రాకను తెలియజేశాడు.

నాలుగు బజార్లూ తల ఎత్తుకు తిరిగాడు. బొడ్డురాయివద్ద, ఆంజనేయులు గుడివద్ద కాసేపు కూర్చున్నాడు.

ఎలాగో ప్రొద్దుపోయిం దనిపించాడు. కోమటి పేరయ్య దగ్గర రెండు కిళ్లీలు తీసుకొని కూనిరాగాలు తీసుకుంటూ ఇంటికి చేరాడు.

వెంకటప్పయ్య భార్య అప్పటికే వంట పూర్తి చేసి స్నానం అదీ చేసింది. ముచ్చటగా ముస్తాబయి ఎదురు వచ్చింది. వెంకటప్పయ్య హృదయంలో మల్లెపువ్వుల పరిమళాలు మెల్లగా సోకాయి. ద్విగుణించిన ఉత్సాహంతో స్నానం చేసి బయట కూర్చున్నాడు. వెంకటప్పయ్య భార్య ఇంట్లోనుంచి బయటకు వచ్చింది. నవ్వుతూ వెంకటప్పయ్య వంక చూసింది.

వెంకటప్పయ్య లేచి "అన్నం పెట్టావా" అన్నాడు [illegible]ర్య నవ్వుతూ లోపలికి నడిచింది.

వెంకటప్పయ్యకు ఆరోజు భోజనం చాలా బాగున్నట్లు అనిపించింది. తన భార్య [illegible]జుల చేతితో వడ్డిస్తూఉంటే వెంకటప్పయ్య హృదయంలో అప్సరోబాల ఎవ్వరో నృత్యం చేస్తున్నట్లు అనిపించింది.

వెంకటప్పయ్య భోజనం ముగించి భార్యను కూడా త్వరగా తినమని బయటకు వచ్చి కూర్చున్నాడు.

మధురమైన అనుభూతు లేవో అతనిలో మెదలుతూఉంటే కాలగమనాన్నే మరిచి పోయాడు.

వెంకటప్పయ్య భార్య భోంచేసి మంచం మీద పక్కవేసి బయటకువచ్చి గాజులు చప్పుడు చేసింది.

వెంకటప్పయ్య నవ్వుతూ లేచి వచ్చాడు. కిళ్లీతీసి భార్యకు ఇచ్చాడు; తనొకటి వేసుకున్నాడు. వెంకటప్పయ్య మంచంమీద కూర్చుని "మా ఊరు ఎట్టా ఉంది?" అన్నాడు.

వెంకటప్పయ్య భార్య ఏమీ మాట్లాడ లేదు.

> *ఎక్కువకాలము ప్రేమ చూపవలసిన వారిపై సబలైన ప్రేమనే చూపవలయునుగాని ఆవేశముతో కూడిన ప్రేమ చూపతగదు.*
>
> —మాతృమందిరము

"నీ పేరేంటి ? మంగమ్మకాదూ ?" అన్నాడు.

భార్య ఊరికే నవ్వింది.

"నువు కూరలు బలేగా చేస్తావే" అన్నాడు.

ఆమె మళ్లీ నవ్వింది.

వెంకటప్పయ్య "వచ్చి **కూసో**" అన్నాడు.

మెల్లగా వెళ్లి కూర్చుంది.

వెంకటప్పయ్యకు ఎందుకో కుతూహలం కలిగింది. "ఇంత సక్కగా ఉంటివిగందా? మీ అయ్యే నా కియ్యటానికి ఎందు కిష్టపడిండు" అన్నాడు.

మంగమ్మ తల వంచుకుంది.

వెంకటప్పయ్య ఆమె ముఖం చేతుల్లోకి తీసుకొని "చెప్పు మంగమ్మా. నేనంటే నీ కిష్టమేనా" అని మృదువుగా అడిగాడు.

మంగమ్మ కళ్లుమూసుకుని తల ఆడించింది.

"అట్టంటే కాదు. నువు చెప్పాలిసిందే" అన్నాడు వెంకటప్పయ్య.

మంగమ్మ ముఖంలో ఏదో మార్పు ద్యోతకమైంది. వెంకటప్పయ్యకు మాత్రం అర్థం కాలేదు.

మళ్లీ "చెప్పు మంగమ్మా" [illegible] మంగమ్మ ముఖం వెలవెలాపోయి[illegible]

వెంకటప్పయ్యకు ఎందుకో కష్టవపించింది. మంగమ్మకు తనంటే ఇష్టం లేదేమో అనుకున్నాడు.

"ఏంటి నాతో మా[illegible]వా ఏంది ? [illegible] కిష్టవో లేదో చెప్పమంటుంటే" అన్నాడు గట్టిగా.

మంగమ్మ కళ్లు చెమరించాయి. వెక్కి వెక్కి ఏడ్వటం మొదలెట్టింది.

వెంకటప్పయ్య బేజారై పోయినాడు. మంగమ్మకు తనంటే పూర్తిగా ఇష్టం లేదనే నిర్ణయానికి వచ్చాడు. ఆ నిర్ణయంతో వెంకటప్పయ్య రాక్షసుడయ్యాడు.

"ఏంది. చెప్తావా లేదా" అని గద్దించాడు.

మంగమ్మ ఏడుస్తూ చెయ్యి తన నోటి దగ్గర పెట్టి ఏదో లేదన్నట్లు [illegible]ది.

వెంకటప్పయ్యకు సరిగా అర్థం కాలేదు. "ఏందసలు. నీకు మాటలు రావా ?" అని మంగమ్మ ముఖం వదిలివేశాడు.

మంగమ్మ మాటలు రావన్నట్లు తల అడ్డంగా తిప్పింది.

వెంకటప్పయ్యకు పాతాళానికి జారిపోయినట్లయిం[illegible] స్వప్నంలోని స్వర్గంలోంచి ఎవరో తనను పర్వతలోయల్లోకి నెట్టివేసినట్లనిపించింది. తను ఊహించుకున్నదంతా అడ్డం తిరిగింది. తను కావాలను కున్నది లోపించింది.

"భార్య అయితే దొరికింది గాని భగవంతుడా, ఈ మూగదాన్ని నాకు అంటగట్టావా ?"అని మనసులోనే మధనపడ్డాడు. ★